

Hoe kan ik tijdens een proces (strafrechtelijke procedure) van een dader schadeloosstelling of andere vormen van genoegdoening vorderen, en tot wie moet ik die vordering richten?

U kunt tijdens een strafprocedure een vordering instellen wegens schade of verlies als gevolg een strafbaar feit, met name nadat de strafvervolgning is ingesteld; zo'n vordering kan bedoeld zijn ter schadeloosstelling, om een voorwerp terug te krijgen of een geldbedrag te ontvangen. U kunt deze vordering bij de rechtbank van eerste aanleg instellen, uiterlijk wanneer u voor het eerst als slachtoffer in de rechtszaak mag optreden; de rechter informeert u over deze stappen in de procedure. Doet u dit niet, dan wordt er daarvoor later geen enkele rechtvaardiging aanvaard.

Een civiele vordering moet voldoen aan bepaalde, in de wet vastgestelde formele criteria. De volgende zaken moeten daarin zijn beschreven: de identiteit van de verdachte tegen wie u de civiele vordering richt, een uitdrukkelijk verzoek aan de rechter om uitspraak te doen, in het bijzonder over het gevorderde bedrag of de gevorderde hoeveelheden, het recht waarop de civiele vordering is gebaseerd, de feiten die het uitgeoefende recht en het verzoek om een rechtelijke uitspraak ondersteunen, en de methode en plaats van tenuitvoerlegging in het geval dat de rechter de civiele vordering inhoudelijk beoordeelt. Verder kunt u aangeven dat u van plan bent een civiele vordering in te stellen zelfs voordat de strafvervolgning is ingesteld, d.w.z. voordat de zaak voor de strafrechter komt. Wanneer de strafvervolgning is ingesteld, stuurt het openbaar ministerie uw verklaring naar de rechter.

De rechter doet inhoudelijk uitspraak over de civiele vordering in de strafprocedure. Is dit niet mogelijk vanwege in de wet vermelde redenen, dan verwijst hij de vordering door zodat deze op een andere rechtmatige manier kan worden afgehandeld. De vordering kan dan niet in de strafprocedure ten uitvoer worden gelegd.

Op welk punt in de strafrechtelijke procedure moet ik mijn vordering indienen?

U kunt een civiele vordering instellen nadat de strafvervolgning is ingesteld, maar u kunt uw voornemen om een vordering in te stellen ook tijdens het onderzoek kenbaar maken, voordat de strafvervolgning is ingesteld.

Wat kan ik in die vordering vragen en hoe moet ik dat formuleren (een totaalbedrag opgeven en/of de afzonderlijke schadeposten, gederfde winst en rente specificeren)?

Het Wetboek van Strafvordering specificeert de inhoudelijke elementen van een civiele vordering, maar bevat geen speciale formele vereisten.

Wat de inhoud betreft, kan een civiele vordering bedoeld zijn ter schadeloosstelling, om een voorwerp terug te krijgen of een geldbedrag te ontvangen. De verdachte moet erin worden genoemd en de rechter moet uitdrukkelijk worden verzocht om een vonnis te vellen. Ook moeten het gevorderde bedrag of de gevorderde hoeveelheden worden vermeld. Tevens kunt u op grond van het civiele recht verzoeken om vergoeding van schade die u als rechtstreeks gevolg van een misdrijf hebt geleden. Behalve een daling in waarde van vermogen kan het hier gaan om inkomstenderving en rente over de vordering tot schadeloosstelling. Verder moeten in de civiele vordering het recht dat de benadeelde persoon uitoefent, en de redenen voor de vordering worden vermeld. Als de civiele vordering niet de drie bovengenoemde belangrijkste elementen bevat die nodig zijn om uitspraak te doen (vermelding van de verdachte, uitdrukkelijk verzoek en het uitgeoefende recht), gaat de rechter als volgt te werk: zodra hij deze tekortkoming ontdekt, verwijst hij de vordering door zodat deze op een andere rechtmatige manier kan worden afgehandeld.

Wanneer andere elementen van een civiele vordering ontbreken (feiten die de vordering en het uitgeoefende recht ondersteunen en vermelding van de methode en plaats van betaling), heeft dat dezelfde gevolgen. Het verschil is dat de rechter de vordering pas in zijn definitieve uitspraak doorverwijst en niet onmiddellijk nadat de tekortkoming is ontdekt.

Bestaat er een specifiek formulier voor dergelijke vorderingen?

De wet voorziet niet in een formulier voor zulke vorderingen.

Welk bewijs moet ik overleggen ter ondersteuning van mijn vordering?

In de wet staat niet vermeld welk bewijs nodig is om een vordering te ondersteunen. Wanneer een rechter een civiele vordering behandelt en ten uitvoer legt, wordt er ambtshalve rekening gehouden met het dossier van de zaak, ongeacht of het bewijs werd verstrekt door de benadeelde persoon of uit een andere bron werd verkregen. De bewijskracht van bewijsstukken is niet in de wet vastgesteld; u mag elk bewijs dat in de wet wordt genoemd, vrij in de strafprocedure gebruiken.

De wet schrijft dus niet voor welk bewijs moet worden overgelegd om een civiele vordering te ondersteunen, behalve dat het verplicht is de feiten te presenteren.

Zijn er aan mijn vordering gerechtskosten of andere kosten verbonden?

Als u tijdens een strafprocedure een civiele vordering instelt, hoeft u alleen een bijdrage voor de vordering en het hoger beroep te betalen. In zulke gevallen hebt u als slachtoffer echter recht op vooruitbetaling door de staat, waardoor u zelf geen bijdrage hoeft voor te schieten.

Als algemene regel worden de kosten berekend op basis van de waarde van het voorwerp van een civiele vordering op het moment dat de procedure wordt ingeleid. De kosten bedragen 6 % van de berekeningsgrondslag, maar minimaal 15 000 HUF en maximaal 1 500 000 HUF.

Kan ik rechtsbijstand krijgen voor en/of gedurende de procedure? Kan ik rechtsbijstand krijgen wanneer ik niet woon in het land waar de procedure plaatsvindt?

De rechtbank, het openbaar ministerie en de onderzoeksautoriteit moeten u informeren over uw rechten en plichten als slachtoffer. Het kan zijn dat daarnaast het advies van een gespecialiseerde rechtsbijstandadvocaat nodig is of dat er een stuk (verzoekschrift, aanvraag, aangifte, verzoek om vervolging enz.) moet worden opgesteld om een procedure in gang te zetten voor het herstel van schade of van een inbreuk op rechten of belangen die het gevolg is van een strafbaar feit. In dat geval wijst de staat zo'n rechtsbijstandadvocaat aan of verstrekt hij juridische diensten, als u daarom verzoekt. De staat neemt de kosten van deze dienstverlening voor zijn rekening, als uw besteedbare maandelijkse netto-inkomen niet hoger is dan het minimale ouderdomspensioen en u geen vermogen hebt of het gebruik van dat vermogen niet in verhouding zou staan tot de voordelen van de juridische diensten. De rechten die u als slachtoffer hebt, zijn niet afhankelijk van uw nationaliteit of woonplaats.

Wanneer kan de strafrechter mijn vordering tegen de dader afwijzen of weigeren er uitspraak over te doen?

In de in de wet genoemde gevallen (zie hieronder) weigert de rechter tijdens de strafprocedure uitspraak te doen over een civiele vordering. Hij verwijst de vordering dan door, zodat deze op een andere rechtmatige manier kan worden afgehandeld. De vordering van het slachtoffer kan in dat geval uitsluitend in

een civiele procedure, niet in een strafprocedure, ten uitvoer worden gelegd. De rechter verwijst de civiele vordering door, zodat deze op een andere rechtmatige manier kan worden afgehandeld, wanneer de verdachte niet aansprakelijk is gesteld op grond van het strafrecht of voor een overtreding omdat de procedure werd beëindigd of de verdachte werd vrijgesproken. Dat gebeurt ook als de tenuitvoerlegging van een civiele vordering door de wet wordt uitgesloten of als de vordering te laat werd ingesteld. Als er een specifiek vermogensdelict tegen onroerend goed is gepleegd en het slachtoffer als voorlopige maatregel ook om ontruiming van het onroerend goed heeft verzocht, kan een gelijktijdig ingediende civiele vordering niet in de strafprocedure worden behandeld. Een civiele vordering kan ook niet in de strafprocedure ten uitvoer worden gelegd als daarvoor op grond van het burgerlijk procesrecht een belemmering bestaat. Zo'n belemmering kan zich bijvoorbeeld voordoen als u een kennisgeving indient over redenen voor wraking van de rechter of de rechtbank, die wel in het Wetboek van Burgerlijke Strafvordering, maar niet in het Wetboek van Strafrecht vermeld staan. Hetzelfde geldt als op grond van dezelfde feiten en redenen een andere rechtszaak is aangespannen en de rechtsgevolgen daarvan in werking zijn getreden of er een definitieve uitspraak is gedaan, of als het slachtoffer of de verdachte in een civiele procedure niet handelingsbevoegd is. Civiele vorderingen die niet in een rechtbank ten uitvoer kunnen worden gelegd, zijn evenmin in een strafprocedure afdwingbaar. Als u een civiele vordering indient en u bent op grond van het strafprocesrecht geen slachtoffer, dan kunt u uw vordering niet in een strafprocedure aanhangig maken. In de strafprocedure kan ook geen uitspraak worden gedaan over een regeling die het slachtoffer en de verdachte in een civiele procedure hebben getroffen. Verder kan een civiele vordering niet inhoudelijk worden behandeld als de strafprocedure daardoor aanzienlijk zou worden vertraagd of als andere omstandigheden dat onmogelijk maken. Een civiele vordering die niet aan de eisen voldoet, kan evenmin in de strafprocedure worden behandeld. Daarom verwijst de rechter zulke vorderingen door, zodat zij op een andere rechtmatige manier kunnen worden afgehandeld.

Kan ik hoger beroep of een ander rechtsmiddel instellen tegen een dergelijke beslissing?

Het is niet mogelijk hoger beroep in te stellen tegen de doorverwijzing van een civiele vordering zodat deze op een andere rechtmatige manier kan worden afgehandeld.

De afhandeling van een civiele vordering in een strafprocedure kan gemakkelijker worden gemaakt door een aantal andere compensatiemogelijkheden. Het gemeenschappelijke kenmerk daarvan is dat in zulke gevallen de vordering van het slachtoffer niet op grond van het civiele recht ten uitvoer wordt gelegd; in bepaalde gevallen kan het openbaar ministerie de verdachte met diens toestemming de opdracht geven om de civiele vordering te voldoen. Dit kan leiden tot een lichtere straf of tot beëindiging van de strafprocedure. Al deze maatregelen behoren tot de discretionaire bevoegdheid van het openbaar ministerie; als slachtoffer kunt u echter een verzoek om een dergelijke beslissing indienen. Het gaat hier om het opschorten van de procedure met het oog op bemiddeling, voorwaardelijke opschorting door de openbare aanklager of een regeling of schikking tussen de verdachte en het openbaar ministerie. Op deze manier kunt u weliswaar niet uw vordering via directe staatsdwang ten uitvoer leggen, maar is de verdachte mogelijk wel veel sterker gemotiveerd om uw vordering vrijwillig te voldoen.

Als de rechter mij schadeloosstelling heeft toegekend, hoe kan ik er dan zeker van zijn dat de beslissing tegen de dader ten uitvoer wordt gelegd en op welke hulp kan ik daarvoor een beroep doen?

Om de tenuitvoerlegging van een civiele vordering af te dwingen, kunt u een verzoek indienen om beslag te leggen op het vermogen of de bezittingen van de verdachte waar u recht op hebt, zelfs voordat er in de strafprocedure uitspraak over de vordering is gedaan. Dit wordt conservatoir beslag genoemd. Dit is ook mogelijk voordat de strafvervolging is ingesteld, als u in een verklaring uw voornemen om een civiele vordering in te stellen kenbaar heeft gemaakt en die verklaring de formele elementen van een civiele vordering bevat. In zulke gevallen kan de rechter conservatoir beslag bevelen en als uitstel onaanvaardbaar is, kan het openbaar ministerie of de onderzoeksautoriteit dat bij wijze van voorlopige maatregel doen.

Op verzoek van het slachtoffer dat om tenuitvoerlegging heeft verzocht, geeft de rechter een executoriale titel (dwangbevel) af nadat de civiele vordering in een definitieve beslissing is toegewezen. Het is mogelijk dat er op een bepaald moment nog geen executoriale titel kan worden afgegeven om de vordering te voldoen, terwijl u vermoedt dat de vordering later ook niet ten uitvoer kan worden gelegd. In dat geval mag de rechter op uw verzoek de gevorderde middelen zeker stellen of specifieke voorwerpen in beslag nemen, en wel in de vorm van een bewarende maatregel.

Laatste update: 11/03/2019

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken lidstaten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. De Europese Commissie aanvaardt geen verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid met betrekking tot informatie of gegevens in dit document. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.